

H - Zahraničí

I na tomto úseku nás Slovinsko předběhlo

Prof. JUDr. Miroslav PROTIVINSKÝ, DrSc., Praha

V tomto příspěvku seznamuji stručně čtenáře s problematikou soukromých bezpečnostních služeb (dále jen „SBS“) ve Slovinsku a jejich vztahem k policii.¹⁾

-----

1) Meško, G. - Sotlar, A. - Kury, H.: Polizei und private Sicherheitsdienste in Slowenien. Kriminalistik.

Verlagsgruppe Hüthig Jehle Rehm GmbH, Heidelberg 2007, č. 1, s. 31-40.

V posledním desetiletí Slovinsko (asi 2 mil. obyvatel) jako jedna ze zemí přecházejících od socialisticko-komunistického k západně orientovanému státnímu systému dosáhlo velkého pokroku i ve výstavbě tržního hospodářství, což je obecně známé. Např. Světová banka řadí již Slovinsko nikoliv k „použivatelům kreditů“, nýbrž k „poskytovatelům kreditů“. V této souvislosti podstatně narostl i počet SBS a jejich pracovníků. Shora citovaní autoři seznamují čtenáře podrobně s problematikou SBS ve Slovinsku včetně jejich vztahu k policii a ministerstvu vnitra.

Za zajímavé považuji zejména **poznatky o vztazích SBS k policii a pracovních kontaktech s ní:**

- V rámci společensky orientované policejní práce (Community Policing) jsou místními starosty zřizovány „bezpečnostní rady“, v nichž jsou zastoupeny školy, podniky, spolky, sociální instituce, nestátní organizace (NGO), SBS a vážené osobnosti (tedy obdoba tzv. „kulatých stolů“ v Německu). Na bezpečnostních radách se diskutují

bezpečnostní otázky v regionu, pozadí trestné činnosti a její vývoj, možnosti prevence, získávání finančních prostředků a expertů pro realizaci jednotlivých projektů prevence kriminality aj.

- V důsledku rozvoje tržního hospodářství a růstu ekonomiky narůstají požadavky na SBS, které se člení do tří úseků:
  - ✓ SBS pro obchody a soukromé byty
  - ✓ SBS pro pomoc v nebezpečných situacích (při poplachu)
  - ✓ SBS pro pochůzkovou, resp. strážní službuPřevažuje střežení, poskytování informací, preventivní a zčásti utajovaná činnost, a to i ohledně objasňování a vyšetřování.
- V roce 1994 byly přijaty dva zákony (zákon o soukromé ochraně; zákon o organizaci ochranných služeb), které nově upravily soukromý bezpečnostní průmysl a činnost detektivů. Činnost SBS byla rozčleněna na „fyzickou“ a „technickou“. SBS musí pro svou činnost získávat zvláštní licenci. V té době byla ve Slovinsku také zřízena zvláštní Komora pro správu a dozor nad SBS. Členství v komoře se stalo obligatorní.
- Komora propůjčuje licence, při zneužití je odnímá a stanoví standardy pro vzdělání pracovníků SBS. Pracuje v kooperaci s MV a na základě jeho zmocnění. Pracovníci SBS nesmí být soudně trestané osoby, musí mít slovinskou státní příslušnost a prokázat ukončené vzdělání alespoň v jedné profesi, obstát při testu znalostí a způsobilosti i z hlediska psychických a fyzických předpokladů.
- Ze strany ministerstva vnitra byla státním policistům zakázána vedlejší pracovní činnost u SBS. Oficiální kontakt policistů a SBS se zpravidla omezuje na opatření kriminální prevence a na předání in flagranti zadržených podezřelých osob policejnímu útvaru. Penzionovaní a propuštění policisté mohou u SBS pracovat. (SBS v celém

světě se také snaží získávat policejní znalosti, ovládnout policejní taktiku a strategii.)

- Po jisté kritice SBS kolem roku 2000 bylo Národním shromážděním v roce 2001 konstatováno, že také SBS přispívají k zajištění vnitřní bezpečnosti v zemi. Byla ale vysloveno nespokojenost se současnou právní úpravou SBS. V roce 2003 byl přijat nový zákon o SBS, který přinesl tyto změny:
  - ✓ Místo „fyzické“ a „technické“ ochrany existuje nyní šest různých úseků ochrany: osob, majetku, peněžních transportů, veřejných shromáždění, správa pultů centralizované ochrany, plánování a provozování bezpečnostních systémů.
  - ✓ Kompetence komory SBS a ministerstva vnitra byly nově upraveny a předpisy pro SBS byly harmonizovány s předpisy EU. Personál SBS musí být vzděláván podle zákonných předpisů. Ministerstvo vnitra má právo a povinnost prověřovat dodržování zákonů o činnosti SBS.
  - ✓ Touto novou zákonnou úpravou převzal stát na sebe opět některá oprávnění od Komory SBS: udělování, měnění nebo odnímání licencí pro činnost SBS a schvalování návrhu komory pro odborné vzdělání pracovníků SBS.
  - ✓ Komora SBS má dalekosáhlá zmocnění na úseku vzdělávání a prověřování kvalifikace kandidátů pro náročné činnosti SBS.
  - ✓ Před přijetím zaměstnání u SBS musí pracovník absolvovat odpovídající odborné vzdělání, jež zajišťuje komora.

Úsilí Slovinska regulovat úsek SBS je pozoruhodné. Stále více se projevují snahy získávat odborníky, praktiky i vědecké pracovníky pro plnění úkolů SBS.

Dále považuji za zajímavé a podnětné **výsledky zkoumání vztahů mezi policií a SBS ve vyspělých zemích:**

- V některých zemích dochází k předání některých policejních úkolů soukromým bezpečnostním službám v důsledku redukce státních rozpočtů a také k plnění některých úkolů ve vzájemné součinnosti (společné hlídky aj.).
- Podle některých studií v USA se pracovníci SBS v některých státech domnívají, že policie nerespektuje SBS, nestará se o prevenci kriminality, nýbrž jen o represí, ráda využívá pracovníků SBS jako zdroje informací, ale není ochotna jim poskytnout vlastní informace.
- Ve Slovinsku se projevuje snaha, aby pracovníci SBS nepovažovali policii za orgán dohledu, nýbrž jako partnera při zajišťování vnitřní bezpečnosti. V této souvislosti byl proveden rozsáhlý dotazníkový výzkum (dotazník vyplnilo 251 policistů a 270 pracovníků SBS) a uvádějí získané poznatky. Z nich stručně zmiňuji alespoň zjištění, že zejména policisté výrazně konstatovali toto:
  - ✓ Policisté a pracovníci SBS se vzájemně dostatečně nerespektují.
  - ✓ Na úseku kriminální prevence spolupracují policie a SBS jen omezeně.
  - ✓ Pracovníci obou skupin nejsou rovnoprávnými partnery, takže spolupráce je spíše méně dobrá.
  - ✓ Dosažení vládou předepsaného vzdělání pracovníky SBS by mohlo zlepšit jejich image.
  - ✓ Policie spíše není ochotna dělit se o své informace s SBS.
  - ✓ Také větší profesionalizace pracovníků SBS může spolupráci s nimi zlepšit jen omezeně.
  - ✓ Obě skupiny mohou něco udělat pro zlepšení své

spolupráce jen v omezeném rozsahu. Policisté jsou vůči SBS kritičtější než pracovníci SBS k policistům. Pracovníci SBS mají pocit, že nejsou za svou práci dostatečně placeni.

V rozsáhlém **diskusním závěru** autoři mimo jiné uvádějí „nekriminální“ úseky pracovní činnosti policie, které by mohly přejít od policie k SBS: transporty vězňů, dopravní nehody bez zranění osob apod.

V závěru tohoto příspěvku považuji za vhodné upozornit na to, že již před více roky byl v Parlamentu ČR pojednáván návrh zákona o SBS, ale nebyl přijat. Považuji za velkou chybu pro rozvoj našich SBS, že se neobjevila další zákonodárná iniciativa a že tento zákon dosud nemáme. Nedivme se tedy, že nás Slovinsko i v tomto směru předběhlo.

.